

Hoofdstuk 1

Déze dag kon niet stuk, hij wist het zeker. Het geluid van de rijwind en het zachte gegrom van de motor drong gedempt door de isolatie van zijn motorhelm heen. Hij passeerde de grens en reed Duitsland binnen. Zoals altijd zag en voelde hij onmiddellijk dat hij in het buitenland was. AUSFAHRT stond er op een aanwijsbord bij de afslag die hij hebben moest en die hem stuurde in de richting van de familiereünie waarnaar hij onderweg was.

Hij hield niet zo van familiegebeurtenissen, integendeel. Maar sinds zijn relatie verbroken was, speelde de eenzaamheid nogal eens op. En tot zijn eigen verbazing merkte hij, toen zijn zus hem belde met de aankondiging van de reünie, dat hij het zelfs wel leuk vond. De reünie, zei ze, zou in Duitsland zijn samen met de Duitse kant van de familie. De contacten met die familie waren in de loop van jaren verwaagd, maar aan beide kanten van de grens bestond de behoefte om deze te vernieuwen, had ze gemerkt na enig heen en weergebel.

Zijn moeder was de dochter van een Duitse soldaat, die tijdens het tweede jaar van de bezetting in WO II uit gewetensnood deserteerde. Hij sloot zich aan bij het verzet, ontmoette daar een vrouw en pleegde met haar niet alleen verzetsdaden. Ze bleek zwanger aan het eind van de oorlog en hij trouwde met haar. Het paar bleef in Amsterdam wonen. Hun eerstgeborene werd later de moeder van Mees.

Deze bijeenkomst leek Mees wel geschikt om de eenzaamheid en somberheid te doorbreken, waar hij sinds de breuk met Lotta last van had. En misschien was het een geschikte

gelegenheid om zijn zelfbeeld wat op te poetsen, door oude contacten te herstellen en nieuwe aan te gaan. Hij moest zich dan wel over zijn vooroordelen die hij over bepaalde familieleden koesterde heen zetten, terwijl hij zelf nogal een onbuigzaam mens was. Hij wist dat hij te weinig vriendelijkheid en vergevingsgezindheid toonde naar mensen die in de buurt van zijn grenzen kwamen, laat staan als ze erover gingen.

‘Jij hebt de flexibiliteit van een mammoettanker, Mees,’ had zijn vader kort voor zijn dood tegen hem gezegd. Zijn vader deelde en bevestigde de mening die Mees over zichzelf had. ‘Stel je verwachtingen van mensen eens bij en kijk vooral goed naar jezelf. Je bent zó verslaafd aan je eigen standpunten...’

Tot zijn verrassing hadden de opmerkingen van zijn vader in deze periode van eenzaamheid een grotere invloed op hem dan voorheen. Meestal hoorde hij nauwelijks tot niet wat zijn vader tegen hem zei. Het was wel wrang dat hij zijn vader pas meer serieus ging nemen toen deze op sterven lag.

Het was een heftige periode: de relatiebreuk en een maand later overleed zijn vader. Zijn hoofd zat toen zo vol van allerlei schuldgevoelens dat het naar zijn idee bijna barstte. Schuldig om de relatiebreuk, schuldig om de niet zo open relatie met zijn vader. Schuld is meestal een nutteloos gevoel. Op een eenzame, regenachtige zondagmiddag, een week na de begrafenis van zijn vader zat hij in zijn kleine serre en staarde gedeprimeerd naar de druilregen die traag langs de ramen drupte. Het was misschien ook niet zo verstandig om Spiegel Und Spiegel van Arvo Pärt te draaien en een glas krachtige, Portugese wijn te drinken. De gedeprimeerdheid dreigde met hem aan de haal te gaan. Een relatiebreuk en je vader verliezen binnen een maand tijd.

Hij draaide zijn hoofd omhoog, waar zich in zijn verbeelding het Universum ongeveer moest bevinden en riep: ‘Hé, kan

het ook een beetje minder?’

Hij betrapte zich erop dat hij toch met lichaam en geest luis-terde of hij iets van een antwoord hoorde. Eenzaamheid ver-oorzaakte magisch denken bij sommige mensen. Maar behal-ve het troosteloze getik van de regen op het dakje van de serre, en in de verte het klaaglijk geschreeuw van een paar meeuwen, hoorde hij niets.

Hoewel het universum misschien toch wel iets had gehoord, want nog geen week later belde zijn zus met het idee om een familiereünie te houden. Met als gevolg dat hij twee maanden later op de motor naar Duitsland reisde.

Hij keek lang naar buiten door het raam van zijn hotelkamer waar hij ingecheckt had. Een hotel in vakwerk-stijl in een piepklein Duits dorpje, in het Teutoburger Wald met een prominente bierreclame in zwarte gotische letters op een geel uithangbord.

De zon scheen op de lichte mist en verleende aan de omge-ving een mysterieus tintje. Het gaf hem een onverklaarbaar optimistisch gevoel. Op niets gebaseerd, wist hij, maar dat is altijd zo met gedachten en gevoelens. Ze komen uit niets, brengen iets tijdelijks teweeg, ze verblijven in niets en gaan weer naar niets. Hij glimlachte. Veel gedoe om niets, dus.

Nee, het kón gewoon niet misgaan, vandaag, dacht Mees. Hij trok met dit idee in het hoofd de deur van de hotelkamer achter zich dicht en liep naar buiten, waarbij hij vriendelijk ge-groet werd door de vrouw van de hoteleigenaar. In zijn rech-terhand droeg hij een gevulde en dus nogal zware picknick-mand, waarin twee flessen Spaanse wijn en een pastasalade, die de uitstekende kok van het hotel voor hem gemaakt had.

Het weer paste goed bij zijn gemoedsstemming en hij genoot van de korte wandeling naar het feestterrein.

De herfst had vroeg ingezet dit jaar en de grote bomen in dit deel van het bos vierden dit met een subtiel palet van herfst-

tinten in verkleurend rood, bruin, groen en geel. Hij haalde diep adem en snoof de lucht van vele lagen rottende bladeren diep in. Bijna alles wat naar verrotting ruikt stinkt, vond hij, behalve rottende bladeren. Rottende bladeren houden een belofte in van de schoonheid van vergankelijkheid en wedergeboorte. Hier door de natuur gul verbeeld in geur en kleur in een oud, Duits bos. Al mijmerend, onderwijl wadend door een laag afgevalen bladeren, kwam hij in de buurt van zijn bestemming.

Een aanwijspijl op een glimmend gelamineerd stuk papier, met daar onder het woord *Treffen* stuurde hem de schemering van het gebladerte in. Hij volgde enige tijd het smalle, kronkelige pad tot hij aan een door reusachtige eiken omzoomde, kale open plek kwam.

De vriendelijke hoteleigenaar had hem over die bijzondere plek verteld dat de gemeente geen onderhoud pleegde, want er wilde niets groeien, zelfs geen grassprietje. De geelbruine grond verschilde in niets van de grond daarbuiten. Niemand kende een verklaring voor dit fenomeen.

Er was nog iets vreemds. Zelfs zware sneeuwval bleef niet liggen op de open plek. Daar omheen kon de sneeuw soms wel een halve meter of meer dik liggen, de plek bleef bruin-geel. Ook bevroor de grond nooit, ondanks de strenge vorst die 's winters in de streek voorkwam.

Iets uit het midden van de plek, zag Mees, was de voor het oog ruwe, hunebedachtige opeenstapeling van keien met elk ongeveer een doorsnee van een halve meter. De spraakzame hoteleigenaar had Mees uitvoerige achtergrondinformatie gegeven over de plek. Een paar dingen wist Mees wel, omdat hij er als kind van twaalf met zijn ouders geweest was tijdens een vakantie.

Hij keek naar de keien, die de ondersteuning vormden van een dikke, vlakke plaat rood graniet van ongeveer vijfendertig centimeter dik, met de afmetingen van een fors tweeper-

soonsbed. De randen waren ruw, maar de plaat lag volmaakt waterpas en archeologen hadden nog niet ontdekt hoe de bouwers dat voor elkaar hadden gekregen. Het was sinds het bouwen, waarschijnlijk ergens laat in de Oude Steentijd, nooit één millimeter verzakt.

En dat was vreemd. Onverklaarbaar zelfs. En zoals zo vaak keek de wetenschap hier bewust de andere kant op, want iets totaal onbegrijpelijks of onverklaarbaars past niet in wetenschappelijk denken. Niemand die blijkbaar zin had in de hoon en vernietigende kritieken van collega's.

Het was alsof het bouwsel, hoewel ingebed in grond, tijd en ruimte, zich niet stoorde aan natuurlijke wetmatigheden. Het stond daar, bewoog niet en verzakte niet. Het was ongevoelig voor lichte aardbevingen die in het gebied soms voorkwamen. De tand des tijds scheen geen vat te hebben op deze geordende steenhoop. Hoe die stenen ooit waren opgestapeld, was in de mist van de tijd verloren gegaan. Een onbekend volk met onbekende gebruiken had het opgericht om een reden, die alleen aan hén bekend was.

Het meest opmerkelijke van de bovenste plaat was wel zijn spiegelende gladheid. Het was volmaakt krasloos en gladgepolijst, als een vers bevroren wedstrijdsvaantje. Dat was ook al vreemd, want wie had dat ooit gedaan, hoe en wanneer? En waarom? Als er al eens krassen op gemaakt werden, verdwenen die weer in korte tijd zonder een spoorje achter te laten. Autoriteiten en wetenschap negeerden dit fenomeen, want zo iets kon eenvoudigweg niet.

Een Italiaans stel had in de zomer van 1999, herinnerde de hoteleigenaar zich, een hartje, hun namen en de datum met een hardstalen pen in het oppervlak gekrast. Ze werden aangehouden en het Openbaar Ministerie had de politie om foto's gevraagd als bewijsvoering bij de tenlastelegging. Door een voetbalwedstrijd en supportersrellen in een stad in de buurt werd die opdracht pas twee dagen later uitgevoerd.

Tenslotte stond het bewijs in steen gekrast, beredeneerde de politie. Toen de politiefotograaf arriveerde was er niets anders te zien dan een glad oppervlak en het Italiaanse stel ging vrijuit. Het leek wel alsof er ongezien iemand gekomen was om het oppervlak weer glad te polijsten.

Er was bovendien nóg iets opmerkelijks met die bovenste plaat. Ergens halverwege de jaren zeventig was er een team van archeologen bezig met onderzoek in de omgeving. Ze wilden graven in de grond onder het Monument. Het was noodzakelijk om de bovenste dekplaat te verwijderen. Er was te weinig ruimte tussen de dekplaat en de grond om te graven. Vanaf de zijkanten in de grond stuitten de onderzoekers op enorme rotsblokken, dus de enige mogelijkheid was graven van bovenaf. Er kwam een grote machine, de plaat werd grondig geïsoleerd en met vele spanbanden omspannen. De machine brulde, de spanbanden kwamen strak te staan. Na ongeveer twintig minuten werd duidelijk dat de bijna oververhitte machine niet sterk genoeg was om de plaat van zijn rustpunten te tillen. En dat was gek, want de machine had genoeg vermogen voor het tillen van drie soortgelijke platen. Voor zover ze het konden zien lag de plaat gewoon los op zijn rustpunten. Men gaf het tenslotte na meerdere pogingen op. In de jaren daarna tot op heden werd nooit meer geprobeerd om hier opgravingen te verrichten.

In de volksmond stond het bouwsel al eeuwenlang – niemand wist hoe lang – bekend als Het Trillende Monument. Hoewel het nergens opgeschreven stond, wist iedereen uit de omgeving dat enige tijd in de directe nabijheid van het monument verkeren betekende dat er in je hoofd een soort trilling ontstond. Alsof je in de buurt stond van een generator waar elektriciteit en een ozongeur omheen hing. Sommige mensen beweerden dat die trillingen er de oorzaak van waren, dat er niets wilde groeien op die plek.

Mees bezat thuis een driedimensionale afbeelding van het

monument. Het was in een soort bas-reliëf uitgevoerd, en wel zodanig gedetailleerd en levensecht, dat het bijna griezelig was. Het was gevat in een lijst van een onduidelijk materiaal. Hij noemde het ding het Paneeltje. Op het eerste gezicht leek het op hout, maar hij had na enig onderzoek vastgesteld dat het geen bekende, of zelfs ongekende houtsoort was. Een vriend die samen met hem aan de universiteit studeerde, had het paneeltje op het laboratorium met koolstofdatering laten onderzoeken. Mees kreeg het terug met de opmerking dat het geen bekend organisch materiaal was en niet onderzocht kon worden. Daarna had hij er sinds hij het vond nooit meer naar omgekeken of aan gedacht. Tot hij de formele uitnodiging ontving om in Duitsland de familiereünie bij te wonen. Op de uitnodigingskaart stond een foto van het monument, precies hetzelfde als de afbeelding op het paneeltje.